

Vraag 10 Wat eist God in het vierde en vijfde gebod van ons?

programma:

- Intro
- filmintro kijken
- verwerking
- gebed

In het vierde gebod eist God, dat we op de sabbatdag de tijd door brengen in gemeenschappelijke en persoonlijke aanbidding van God, rusten van dagelijkse werkzaamheden, de Here en andere mensen dienen en zo ons voor te bereiden op de eeuwige sabbat. In het vijfde gebod eist God, dat wij onze vader en onze moeder liefhebben en eren, ons onderwerpen aan hun goddelijke discipline en opvoeding.

Leviticus 19: 3

Toon ontzag voor je moeder en je vader, en neem steeds mijn sabbat in acht. Ik ben de HEER, jullie God.

1. Intro

Maak een rondje waarbij ieder iets vertelt over wat voor hem of haar de ideale invulling van de zondag is.

Ga nog niet op elkaars verhalen in, dat kan straks nog wel.

2. Filmintro

Filmpje met ondertiteling:

<http://www.newcitycatechismus.nl/lijst-overzicht/10?view=vraagantwoordtoevoegen>

Bekijk het filmpje. Daarna is er kort gelegenheid voor hen die iets willen noemen uit het filmpje dat hem of haar geraakt heeft.

3. Verwerking

a. Bijbelstudie over de sabbat

Deze Bijbelstudie draait om 3 kernwoorden: rust, vrijheid en samen-zijn.

- Vorm 3 groepjes. Elk groepje neemt één van de volgende teksten:

- * Exodus 20: 8-11
- * Deuteronomium 5: 12-15
- * Leviticus 23: 1-3

Bespreek in het groepje de tekst aan de hand van de volgende vragen: Welk van de drie kernwoorden komt in deze tekst naar voren? Wat betekende dit gebod met deze motivatie voor de Israëlieten toen? Bedenk daarbij dat ze net bevrijd uit Egypte bij de Sinaï dit gebod ontvingen.

Als iedereen weer bij elkaar is, presenteert elk groepje kort wat er besproken is.

- Lees samen Kolossenzen 2: 16-17

Voor de duidelijkheid: In een gemeente die bestond uit zowel joden, die nog steeds stipt de sabbat hielden, als heidenen, die op sabbat gewoon werkten, was er veel te doen over de sabbat.

Bespreek samen hoe Paulus hier omgaat met de verschillen die er waren met betrekking tot de sabbatsviering. Leg vervolgens vanuit de drie kernelementen - rust, vrijheid en samen-zijn – hoe Jezus 'de werkelijkheid' is, die pas echt laat zien waar dit gebod om draait. Kun je de verschuiving van de rustdag van sabbat naar zondag plaatsen tegen de achtergrond van dit vers?

- Lees samen Hebrëeën 4: 9-11

Bespreek deze verzen aan de hand van de volgende vragen: Waarom zou het leven op de nieuwe aarde hier als 'eeuwige sabbat' getypeerd worden? Hoe komen de drie kernwoorden daar pas echt tot hun recht? Wat kan volgens de tekst ervoor zorgen dat we straks die rust niet binnengaan? (Denk aan een groot deel van het volk Israël dat Kanaän niet binnenging, maar stierf in de woestijn).

- Bespreek nu de eigen omgang met het vierde gebod: Vertel elkaar hoe je de drie kernwoorden in je eigen leven vorm probeert te geven. Welke rol speelt de zondagsviering daarin? Speelt het voor je eigen geloofsbeleving een rol dat je op weg bent naar de 'eeuwige sabbat'?

b. Een verhaal

Er was eens een land waar de kinderen zeven dagen per week naar school moesten. Dat vonden ze niet eens gek, want het was altijd zo geweest. Maar op een dag kwam er een nieuwe minister van onderwijs en die vond het maar niks. Dus schreef hij een wet. Voortaan zouden de kinderen elke week beginnen met een vrije dag. Die dag hoefden ze niet naar school.

Het plan werd enthousiast ontvangen en de minister werd razend populair. Al spoedig was iedereen er helemaal aan gewend: zes dagen school, één dag vrij. De kinderen genoten ervan. Maar na een tijd veranderde de sfeer. Een onderwijzer zei: 'Op hun vrije dag moeten we de kinderen niet laten lezen, want dan zijn ze eigenlijk toch nog bezig met taal.' 'Ja,' zei iemand anders, 'en buiten voetballen of op straat rennen kan eigenlijk ook niet, want dat valt onder sport en gymnastiek. Dat moeten ze op hun vrije dag niet doen.' Een wandeling in het bos dan? Dat werd ook dubieus, want dat wordt zomaar een les 'kennis der natuur'. Langzaam maar zeker veranderde die fijne vrije dag in een saaie dag, waarop kinderen niets meer mochten.

Nog weer een tijd later begonnen de mensen te mopperen. Je mag ook niks op die vrije dag. Waarom was de minister ooit met zo'n onzalig wetsvoorstel gekomen? Er gingen stemmen op om de wet maar te schrappen en het weer toe te staan om elke dag naar school te gaan. Dat zou pas een bevrijding zijn. De minister werd ter verantwoording geroepen in het parlement. Ondanks herhaalde verzoeken kwam hij echter niet opdagen. Het was namelijk de eerste dag van de week en de minister genoot met zijn kinderen van een vrije dag.

(Uit *Basics van de Bijbel*, van Jasper Klapwijk, pag. 148-149)

Bespreek samen dit verhaal aan de hand van deze vraag: hoe plaats je je eigen manier van omgaan met de rustdag in dit verhaal?

c. Bijbelstudie Romeinen 13: 1-7

Lees samen Romeinen 13: 1-7.

NB. Deze tekst is waarschijnlijk geschreven in een tijd van christenvervolging. Bovendien kwamen verschillende keizers aan de macht door hun voorganger uit de weg te ruimen.

Bespreek de volgende vragen:

- Moet je als christen ook wrede en decadente keizers als Nero gehoorzamen?
- Staan gezagsdragers altijd in dienst van God?
- Maak eens concreet wat dit gedeelte betekent voor jou houding vandaag tov de overheid. (voorbeelden)

d. Gesprekspunten

- Een joodse regel was dat je op sabbat wel een luis mocht doden, maar niet een vlo. Een luis kun je namelijk in alle rust doodrukken, maar een vlo springt weg, en dan wordt het jagen. Wat vindt je het positieve, en wat het negatieve van een dergelijke regel?
- Bespreek deze stelling: belangrijkste vraag bij het sabbatsgebod is niet wat je nu wel of niet op die dag mag doen. Het is ook niet de vraag welke dag nu de rustdag is, zaterdag of zondag? De belangrijkste vraag is: wie is Jezus voor jou?
- Stress is zonde. Ben je het daar mee eens?
- Speelt het vierde gebod ook een rol in je doordeweekse leven?
- Wat betekent het vijfde gebod voor volwassen kinderen ten opzichte van hun ouders?
- Is gezag iets dat je moet verdienen of iets dat je krijgt?
- Hoe vaak bidden we eigenlijk voor overheden en gezagsdragers?
- Vind je gehoorzamen moeilijk? Hoe kun je leren van harte de overheid te gehoorzamen?

Wat vind je van deze stelling: een gelovige moet altijd gewillig en zonder morren de gevraagde belasting aan de overheid afdragen.

4. Gebed

(suggesties voor gebedsvormen)

- a. We zijn niet zo goed in rust en stilte, toch is het goed je 'ziel stil te laten worden voor God'. Begin het gebed met drie tot vijf minuten stilte. Sluit het af door samen hardop het Onze Vader te bidden.
- b. Lees 1 Timoteüs 2: 1-3. Inventariseer nu gebedspunten, en bid samen voor overheden en gezagsdragers.

Achtergrondmateriaal

(bedoeld voor degene die de avond voorbereidt, en voor wie zich er wat extra in willen verdiepen)

- Zie verder: <http://www.newcitycatechismus.nl/liijst-overzicht/10?view=vraagantwoordtoevoegen>
- Lees ook zondag 38-39 van de Heidelberger Catechismus
- Over sabbat en zondag

Een vraag die velen zich stellen, en die hen anders wel gesteld wordt door de adventisten, is:

“Waarom houdt de kerk de 7e dag niet meer als rustdag zoals het 4e gebod gebiedt? Je kunt toch niet zomaar dat gebod aan de kant zetten? Waarom is voor de meeste christenen nu de eerste dag van de week het belangrijkste?”

Voor het beantwoorden van die vraag nemen we ons uitgangspunt in Kolossenzen 2: 16-17:

“Laat dan niemand u blijven oordelen in zake eten en drinken, of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan of sabbat, dingen die slechts een schaduw zijn van hetgeen komen moest, terwijl de werkelijkheid Christus is.”

In Kolosse had je christenen met een Joodse achtergrond, die de sabbat als rustdag wilden handhaven, en zich aan de spijswetten van Mozes hielden, en je had christenen met een heidense achtergrond, die zich niet aan de wetten van Mozes hielden. Dat gaf conflicten. Paulus reageert daarop door te zeggen dat men op dit punt elkaar niet moet veroordelen. De geboden uit de tijd van het Oude Testament moeten niet behandeld worden of er niks veranderd is: die geboden hadden een doel; ze wezen heen naar Christus, zoals een schaduw soms al iets van iemand laat zien voordat je de persoon zelf ziet. Maar als de persoon zelf er is, dan moet je je aandacht niet op de schaduw blijven richten. Zo moeten wij onze aandacht niet op de wetten uit de tijd van het Oude Testament blijven richten, maar letten op wat we nu op die punten van Christus kunnen leren.

Zo moet je nu ook naar de sabbat kijken:

Het volk Israël mocht op de sabbat niet werken, niet koken, maar moest rust houden. Daarvoor gaf God twee redenen:

- Exodus 20: God heeft alles geschapen, ons leven begint met de rustdag!!
- Deuteronomium 5: God heeft ons bevrijd, daarom moeten we ons niet opnieuw tot slaven laten maken, noch anderen tot slaven maken.

Zo zie je ook dat deze wet de schaduw is, en dat Christus de werkelijkheid is:

- Hij zorgt voor de nieuwe schepping en geeft ons eeuwige rust
- Hij heeft ons pas echt van de slavernij bevrijd, en daar het onweerlegbare bewijs van geleverd toen Hij uit de dood opstond.

De essentiële vraag is dus niet: welke dag moet je rusten? Maar: wie is Christus voor je? Heeft Hij je volledige verlossing gegeven? Vindt je je rust in Hem? Laat je zien dat je leven rust in Hem, en dat het niet allemaal van jouw prestaties, jouw gehoorzaamheid, jouw bedoelingen, enz. afhangt, maar van Christus, zowel voor wat betreft de zaken van je dagelijks leven als die van je eeuwig heil.

Het vierde gebod zegt:

- zoek je rust en veiligheid in wat God gedaan heeft
- zorg dat je tijd hebt voor God: de erediensten, de zondagen, elke dag
- verlang naar de complete verlossing, en de eeuwige rust (Hebr.4)
- wees geen slaaf meer van de zonde, noch ergens anders van

➤ Over het vijfde gebod

a. Een schemaatje

'Eren' betekent letterlijk: ze hun gewicht toekennen.

Maar wat geeft ouders (en andere gezagsdragers) hun gewicht? De bijbel zegt: de positie, die God hen gegeven heeft. Achter de ouders staat God. In het eren en respecteren van ouders eer je God zelf.

Dat betekent:

* kinderen moeten achter hun ouders God zien, die hen die ouders gegeven heeft. En daarom gehoorzamen, en niet alleen als het hun uitkomt, maar omdat ze hun ouders als gezagsdragers namens de Heer erkennen.

(de naar boven gerichte pijlen)

* ouders moeten naar hun kinderen toe, God de Vader reflecteren. Ze moeten laten zien dat ze namens Hem, en in zijn lijn in hun kinderen opvoeden

(de naar beneden gerichte pijlen)

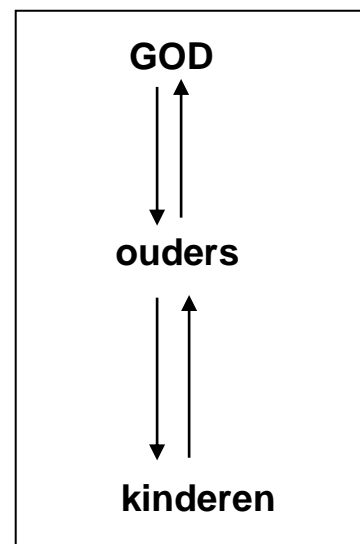
b. Niet alleen de ouders ook de andere gezagsdragers

Dat het vijfde gebod niet alleen over het eren van de ouders gaat, maar over het eren van alle gezagsdragers kun je op 2 manieren uitleggen:

* alle geboden raken een heel gebied

Als Jezus in Mat.5 de geboden uitlegt laat hij zien dat de geboden veel breder zijn dan de letterlijke tekst. Zo gaat het 6^e gebod (pleeg geen moord) over het leven van je naaste, dat je ook niet mag aantasten door bijvoorbeeld verbaal geweld. Het 7^e gebod gaat over het hele terrein van relaties en seksualiteit; het 8^e gebod raakt heel je omgaan met bezit, enz. Zo raakt het 5^e gebod het omgaan met allen die gezag over je hebben.

* ouders hadden in de tijd van Mozes een veel bredere functie

In de tijd van Mozes bestond een gezin uit meerdere generaties incl. personeel. De ouders waren ook degenen die je les gaven. Je leerde ook je beroep van je ouders. Er was nog geen catechisatie, dus ze gaven ook ahw catechisatie; de sacramenten (besnijdenis en pascha) vonden in gezinsverband plaats; de familie was er ook voor hulp en steun bij werkloosheid, ziekte en ouderdom; en tenslotte waren de vaders (opa's/ oudsten) ook verantwoordelijk voor de rechtspraak. Kortom dat hele brede terrein van het leven wordt in dit gebod geraakt.